

توسعه متزلزل

فرار و فرود توسعه فراگیر در ایران

نویسنده:

حسین رجب‌پور

بامقصد:

دکتر فرشاد مؤمنی

سرشناسه: رجب‌پور، حسین، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور: توسعه متزلزل: فراز و فرود توسعه فراگیر در ایران / نویسنده حسین رجب‌پور؛ با
مقدمه فرشاد مؤمنی.

مشخصات نشر: تهران: موسسه غیر انتفاعی مطالعات دین و اقتصاد، نهادگرا، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۳۸۶ ص.: مصور، جدول، نمودار.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۳۰۲-۱۳-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
عنوان دیگر: فراز و فرود توسعه فراگیر در ایران.
موضوع: رشد اقتصادی -- ایران

Economic development -- Iran

رشد اقتصادی -- ایران -- سیاست دولت

Economic development -- Iran -- Government policy

رشد اقتصادی -- ایران -- برنامه‌ریزی

Economic development -- Planning -- Iran

شناسه افزوده مؤمنی، فرشاد، ۱۳۳۴ - ، مقدمه نویسنده

رده بندی کنگره: ۳۳۰/۹۵۵ (C473)

رده بندی دیویی: ۳۳۰/۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۴۸۸۸۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی فیبا

توسعه متزلزل

فراز و فرود توسعه فراگیر در ایران

نویسنده:

حسین رجب‌پور

طرح جلد: مانده ادیم

چاپ: اول - بهار ۱۴۰۳

قیمت: ۳۶۰ هزار تومان

نشانی انتشارات: تهران، بلوار کشاورز، ترسیده به میدان ولیعصر، خیابان برادران مظفر شمالی، شماره ۱۲۶

تلفن: ۸۸۹۰۵۶۰۷ - ۸۸۹۰۵۶۷۴

سایت: www.nahadgara.ir

- ۳.۲. انقلاب صنعتی و فراگیری ۶۶
- ۳.۳. انقلاب اطلاعات و مسئله فراگیری ۷۱
- ۳.۴. توسعه؛ انتظار فراگیری یا تلاش برای آن ۷۷
- ۳.۵. فراگیری در توسعه و توسعه ایران ۸۰

فصل دوم: توسعه فراگیر؛ تشریح مفهومی / ۸۴

۱. غایت توسعه فراگیر: گذار از رفاه مادی به کیفیت فراگیر زندگی ۸۶
۲. فرایند توسعه فراگیر: گذار انباشت سرمایه به انباشت قابلیت‌ها ۹۶
- ۲.۱. تغییرات فناورانه ۹۶
- ۲.۲. تغییرات نهادی ۱۰۰
۳. توسعه فراگیر: گذار از تقدم رشد به توسعه عادلانه ۱۱۲

فصل سوم: نقش دولت در توسعه فراگیر / ۱۲۱

۱. سیاست‌گذاری توسعه فراگیر ۱۲۳
- ۱.۱. سیاست‌گذاری در قالب سیاست‌های پولی و مالی ۱۲۴
- ۱.۲. سیاست‌گذاری در قالب سیاست‌های صنعتی و اجتماعی ۱۲۶
۲. سیاست (اقتصاد سیاسی) توسعه فراگیر ۱۳۰
- ۲.۱. تبیین‌های نهادی شکست سیاست‌گذاری ۱۳۰
- ۲.۲. اقتصاد سیاسی سیاست‌گذاری ۱۳۴
- ۲.۳. ظرفیت ذهنی دولت (تعهد دولت) ۱۵۱
۳. دولت حامی توسعه فراگیر ۱۵۹

بخش دوم: توسعهٔ ایران در آینه توسعه فراگیر / ۱۶۳

فصل چهارم: سنجش توسعه فراگیر / ۱۶۵

۱۶۶	۱. شاخص سازی توسعه.....
۱۶۸	۲. شاخص سازی توسعه فراگیر.....
۱۶۸	۲.۱. ابعاد و مولفه های شاخص.....
۱۷۰	۲.۲. متغیرهای شاخص.....
۱۷۶	۲.۳. مشکلات فنی (آماری) شاخص سازی.....
۱۷۷	۲.۴. تجمع و وزن دهی.....
۱۷۹	۳. سنجش توسعه فراگیر در ایران.....
۱۷۹	۳.۱. وضعیت شاخص توسعه فراگیر.....
۱۸۱	۳.۲. وضعیت ابعاد توسعه فراگیر.....
۱۸۴	۳.۳. وضعیت مولفه های توسعه فراگیر.....
۱۸۶	۳.۴. متغیرها و مولفه های تأثیر گذار.....
۱۸۷	۳.۵. سنجش استحکام مدل (تحلیل حساسیت).....
۱۸۷	۴. ارزیابی وضعیت توسعه فراگیر در ایران.....
۱۸۸	۴.۱. مقایسه شاخص توسعه فراگیر و شاخص درآمد سرانه.....
۱۸۹	۴.۲. دوره ها (پیزودهای) توسعه فراگیر در ایران.....
۱۹۰	۵. توسعه فراگیر در برش های ۸ ساله.....
۱۹۲	۵.۱. پیوند با مطالعات دیگر.....

فصل پنجم: سیاست گذاری توسعه در ایران / ۱۹۳

۱۹۴	۱. سیاست مالی و اثر آن بر توسعه.....
۱۹۵	۱.۱. جایگاه سیاست های مالی در ایران.....

- ۱.۲. مدل سازی اثر سیاست مالی بر توسعه فراگیر..... ۱۹۷
۲. تخمین اثر سیاست مالی بر توسعه فراگیر در ایران..... ۲۰۰
- ۲.۱. تابع واکنش آنی..... ۲۰۰
- ۲.۲. تجزیه واریانس تاریخی..... ۲۰۲
- ۲.۳. ارزیابی اثر سیاست مالی بر توسعه فراگیر در ایران..... ۲۰۳
۳. سیاست های صنعتی و اجتماعی و اثر آن بر توسعه..... ۲۰۴
- ۳.۱. روش بررسی اثر سیاست گذاری بر توسعه فراگیر در ایران..... ۲۰۴
- ۳.۲. مدل مفهومی ارزیابی سیاست ها..... ۲۰۸
- ۳.۳. سیاست گذاری توسعه فراگیر در برنامه های توسعه ایران..... ۲۱۱
- ۳.۴. چهار دهه سیاست گذاری توسعه و توسعه فراگیر..... ۲۵۰

فصل ششم: اقتصاد سیاسی توسعه در ایران / ۲۵۹

۱. مدل مفهومی اقتصاد سیاسی توسعه فراگیر در ایران..... ۲۶۰
- ۱.۱. ظرفیت دولت..... ۲۶۰
- ۱.۲. استراتژی توسعه (تعهد دولت)..... ۲۷۵
- ۱.۳. نقاط عطف (تکانه ها و تحولات)..... ۲۷۹
۲. توسعه فراگیر در آینه استراتژی توسعه دولت ها..... ۲۷۹
- ۲.۱. جهت گیری های ایدئولوژیک اسناد و لوایح توسعه..... ۲۸۰
- ۲.۲. جهت گیری ایدئولوژیک اسناد سیاست گذاری راهبردی دولت ها..... ۲۸۲
- ۲.۳. جهت گیری ایدئولوژیک رؤسای جمهوری در سخنرانی تحلیف..... ۲۸۴
- ۲.۴. جهت گیری های ایدئولوژیک رؤسای دولت در سخنرانی های رأی اعتماد..... ۲۸۷
۳. ارزیابی تاریخی استراتژی های توسعه (تنوع تاریخی سیاست ها و بازخوردهای آن)..... ۲۸۹
- ۳.۱. استراتژی توسعه دولت موسوی..... ۲۸۹

۳۰۲ استراتژی توسعه دولت هاشمی
۳۰۳ استراتژی توسعه دولت خاتمی
۳۰۸ استراتژی توسعه دولت احمدی نژاد
۳۱۳ استراتژی توسعه دولت روحانی
۳۱۸ استراتژی توسعه دولت‌ها و شکنندگی
۳۲۳ توسعه فراگیر در آینه ظرفیت دولت‌ها
۳۳۳ ۴.۱. ظرفیت سیاسی دولت‌ها
۳۳۳ ۴.۲. ظرفیت اقتصادی دولت‌ها
۳۴۷ ۴.۳. ظرفیت اجتماعی دولت‌ها

فصل هفتم: فراز و فرود توسعه فراگیر در ایران؛ درس‌ها و بحث‌ها/۳۵۵

۳۵۷ ۱. توسعه فراگیر، توسعه همراه با برابری
۳۵۷ ۱.۱. ساختار
۳۶۱ ۱.۲. گذار
۳۶۵ ۱.۳. نهاد
۳۶۸ ۲. توسعه فراگیر در ایران: یک ارزیابی تجربی
۳۶۹ ۲.۱. چهار دهه تلاش برای توسعه در ایران: «نتایج» از منظر توسعه همراه با برابری
۳۷۱ ۲.۲. چهار دهه سیاستگذاری توسعه در ایران: برون‌داد و درون‌داد سیاستگذاری
۳۷۶ ۲.۳. اقتصاد سیاسی چهار دهه سیاستگذاری در ایران: ظرفیت دولت
۳۸۱ ۳. سخن پایانی

جداول

- جدول ۱- رویکردهای مختلف به بهزیستی و پایه تحلیلی آن..... ۹۵
- جدول ۲- نوع مواجهه با عدالت توزیعی و برابری در نظریه‌های عدالت..... ۱۰۹
- جدول ۳- گستره ابعاد و سطوح فراگیری..... ۱۱۱
- جدول ۴- گستره تلقی‌ها از توسعه فراگیر..... ۱۱۷
- جدول ۵- نقش‌های دولت..... ۱۲۳
- جدول ۶- ساختار قدرت سیاسی (ساختارهای حامی پرورانه)..... ۱۴۵
- جدول ۷- ساختار قدرت اقتصادی (در نسبت با ائتلاف حاکم)..... ۱۴۷
- جدول ۸- ساختار قدرت اجتماعی (نسبت دولت با جامعه)..... ۱۵۰
- جدول ۹- ایدئولوژی‌های رقیب و سیاست‌گذاری اقتصادی..... ۱۶۰
- جدول ۱۰- رویکردهای مختلف به توسعه و شاخص‌های چندبعدی مبتنی بر آن..... ۱۶۷
- جدول ۱۱- مقایسه ابعاد و مؤلفه‌های تحقیقات ساخت شاخص توسعه فراگیر..... ۱۶۹
- جدول ۱۲- ابعاد، مؤلفه‌ها و متغیرهای شاخص (مدل پایه)..... ۱۷۱
- جدول ۱۳- متغیرهای اضافی مورد استفاده در سایر محاسبات..... ۱۷۵
- جدول ۱۴- عملکرد ابعاد توسعه فراگیر در برش‌های ۴ و ۸ ساله..... ۱۹۰
- جدول ۱۵- نام‌های اختصاری برنامه توسعه بررسی شده..... ۲۱۱
- جدول ۱۶- تحولات سیاست‌گذاری توسعه در طول اسناد و برنامه‌های توسعه..... ۲۵۱
- جدول ۱۷- جدول مقایسه‌ای گویه‌های ارزیابی محتوای برنامه‌های توسعه..... ۲۷۶
- جدول ۱۸- ظرفیت سیاسی دولت‌ها (۱۳۶۰-۹۹)..... ۳۳۴
- جدول ۱۹- ظرفیت سیاست‌گذاری اقتصادی دولت‌ها (۱۳۶۰-۹۹)..... ۳۳۳
- جدول ۲۰- ظرفیت سیاست‌گذاری اجتماعی دولت‌ها (۱۳۶۰-۹۹)..... ۳۴۸
- جدول ۲۱- گام‌شماری نهادهای دولتی و نهادهای انقلابی موازی در ایران (۱۲۶۹-۱۳۹۰)..... ۳۵۰

نمودارها

- نمودار ۱- ابعاد و مولفه‌های کیفیت فراگیر زندگی..... ۹۴
- نمودار ۲- وضعیت توسعه فراگیر (مدل پایه)..... ۱۷۹
- نمودار ۳- وضعیت توسعه فراگیر (مدل تحول مولد)..... ۱۸۰
- نمودار ۴- وضعیت توسعه فراگیر (مقایسه مدل متخصصان و مدل مولد)..... ۱۸۱
- نمودار ۵- وضعیت به اقتصادی توسعه فراگیر (مدل تحول مولد)..... ۱۸۲
- نمودار ۶- وضعیت بعد اجتماعی توسعه فراگیر..... ۱۸۲
- نمودار ۷- وضعیت بعد پایداری توسعه فراگیر..... ۱۸۳
- نمودار ۸- وضعیت بعد سیاسی توسعه فراگیر..... ۱۸۴
- نمودار ۹- وضعیت مولفه‌های اقتصادی توسعه فراگیر..... ۱۸۵
- نمودار ۱۰- وضعیت مولفه‌های اجتماعی توسعه فراگیر..... ۱۸۵
- نمودار ۱۱- مقایسه روند شاخص توسعه فراگیر و درآمد سرانه (۱۳۶۰-۹۹)..... ۱۸۸
- نمودار ۱۲- دوره‌های توسعه فراگیر (۱۳۶۰-۹۹)..... ۱۸۹
- نمودار ۱۳- نحوه پاسخ شاخص توسعه فراگیر به تکانه‌های سیاست مالی (مدل اول)..... ۲۰۰
- نمودار ۱۴- نحوه پاسخ شاخص توسعه فراگیر به تکانه‌های سیاست مالی (مدل دوم)..... ۲۰۱
- نمودار ۱۵- مدل مفهومی سیاستگذاری توسعه فراگیر در ایران..... ۲۱۰
- نمودار ۱۶- درآمدهای نفتی دولت (۱۳۶۰-۹۵) (دلار ثابت ۲۰۱۰)..... ۲۶۵
- نمودار ۱۷- روند جهت‌گیری‌های ایدئولوژیک دولت‌ها در اسناد و لوایح توسعه..... ۲۸۰
- نمودار ۱۸- روند جهت‌گیری ایدئولوژیک در اسناد سیاستگذاری راهبردی دولت‌ها..... ۲۸۲
- نمودار ۱۹- روند جهت‌گیری ایدئولوژیک رؤسای جمهور در سخنرانی تحلیف..... ۲۸۴
- نمودار ۲۰- روند جهت‌گیری ایدئولوژیک رؤسای دولت در سخنرانی معرفی خط‌مشی و رؤس
برنامه‌ها..... ۲۸۷
- نمودار ۲۱- ظرفیت سیاسی دولت‌ها (۱۳۶۰-۹۹)..... ۳۲۵

نمودار ۲۲- ظرفیت سیاست‌گذاری اقتصادی دولت‌ها (۱۳۶۰-۹۹)..... ۳۳۴

نمودار ۲۳- ظرفیت سیاست‌گذاری اجتماعی دولت‌ها (۱۳۶۰-۹۹)..... ۳۴۹

شکل‌ها

شکل ۱- استراتژی توسعه فراگیر در مقایسه با سایر استراتژی‌های توسعه..... ۱۱۶

شکل ۲- نسبت میان سیاست، اقتصاد و جامعه در توسعه فراگیر..... ۱۲۷

شکل ۳- مدل مفهومی اقتصاد سیاسی توسعه فراگیر..... ۱۶۱

شکل ۴- مدل مفهومی اقتصاد سیاسی توسعه فراگیر در ایران (۱۳۶۰-۹۹)..... ۲۶۰

برای مشاهده منابع، QR کد زیر را اسکن کنید

یا

به صفحه کتاب در سایت www.Nahadgara.ir مراجعه کنید.

مقدمه دکتر فرشاد مؤمنی

در یک اقتصاد توسعه‌یافته، انتی که در آن به صورت نظام‌وار اراده‌ها و تخصیص منابع غیرمولد، مصرف محور و خودتوانگرانه، خود را به همه عرصه‌های حیات جمعی، تحمیل می‌کند اندیشه‌ورزی درباره توسعه و برجسته کردن منزلت این امر خطیر اما به غایت در غربت به مثابه یک خبر خوش، یک بارقه امید و یک کورسوی انگیزش‌های اعتلابخش تلقی می‌شود. مدت‌هاست که در مقیاس جهانی نوعی اتفاق نظر فزاینده درباره اجتناب‌ناپذیری، لابدبودن و قابل نادیده‌انگاری نبودن توسعه مطرح است اما با کمال تأسف در سرزمین گرامی ما هنوز هم که هنوز است در ربع اول قرن بیست و یکم همچنان ملاحظه می‌شود که با غربت اندیشه توسعه روبرو هستیم.

همه آنچه گفته شد به معنای کم‌مقدار شناسی کوشش‌های ارجمندی که در ساحت‌های گوناگون اندیشه انسانی و اجتماعی، برای برجسته کردن ضرورت و اهمیت توسعه بوده نیست، بلکه به معنای آن است که هنوز همچنان راهی به غایت طولانی در پیش داریم برای رسیدن به آن شرایطی که همگان بدانند که جز محور قراردادن توسعه، راهی به سوی جبران عقب‌ماندگی‌ها و رفع فقر فزاینده و عقب‌ماندگی‌های نگران‌کننده در این سرزمین گرامی وجود نخواهد داشت.

درباره این که چرا مسئله توسعه یک انتخاب یا یک تعارف یا یک امر احاله‌دانی به سلايق گوناگون نیست، استدلال‌های پرشماری از سوی متفکران و اندیشه‌ورزان ارائه شده